

Da Ingen yderligere begjærede Ordet, erklæredes Forespørgselen for sluttet.

Man gik derpaa over til den næste Sag paa Dagsordenen:

Indbringelse ved Folkethingmanden for Marhuus Amts 1ste Valgkreds (G. Winther) af „Forslag til Lov om Fæstes Overgang til Selveiendom.“

Winther: Det har fra alle Sider været antaget, at Fæstevæsenet var en Indretning, der ikke lod sig opretholde ved Siden af den nye Statsforfatning af 1849. Der har derfor ogsaa til forskjellige Tider været gjort Forsøg paa at faae dette Forhold afløst, og et forhenværende Medlem af dette Thing har Vren for at have indbragt her i Thinget et Lovforslag, som gik ud paa Fæstevæsenets Afløsning; det var navnlig den nu ikke her i Landet værende Biskop Mourad. I flere paa hinanden følgende Sessioner har Rigsdagen og navnlig Folkethinget udførligt behandlet denne Gjenstand, og ihvorvel der ikke er udkommet nogen almindelig Lov, der ordner dette Forhold, har det dog ikke været uden Frugt, at denne Bevægelse blev reist. Det er jo saaledes bekjendt, at der er fremkommet flere Love, der have afflasket Fæstevæsenet paa meget betydelige Godser, og da i særdeleshed paa dem, der staae i umiddelbar Sammenhæng med Staten, f. Ex. paa Domainerne og de offentlige Stiftelser — jeg skal her nævne Sorø Academies og Universitetets Godser. Senere Love have fremmet Afløsningen paa det Fæstevæsen, som var henlagt under andre offentlige Stiftelser. Der er imidlertid endnu tilbage adskillige offentlige Stiftelser, hvor Selveiendom endnu ikke er indført. Her i Sjælland er der de to store adelige Frøkenklostre, og der er Herlufsholms Stiftelse; der har man endnu ikke kunnet faae drevet igjennem, at Fæstevæsenet blev afløst. Paa forskjellige Fideicommiss- og Lehnsgodser er ligeledes endnu Fæstevæsenet bestaaende. Da der ikke kunde tilveiebringes en almindelig Afløsning, var der fra en anden Side paatænkt at træffe Forholdsregler, som kunde gjøre Fæstevæsenet, hvor det skulde blive

ved at bestaae i nogen Tid, mindre byrdefuldt for Befolkningen. Der er ogsaa i saa Henseende i 1861 udkommet en Lov, som skulde raade Bod paa forskjellige Ulemper ved Fæstevæsenet og navnlig søge at affaase det Tilfældighedens Spil, som efter den gamle Fæstevæsenet herseede i dette Forhold. Tilstanden, efterat denne nye Lov er kommen frem, har imidlertid ikke været saaledes, som man haabede, at den vilde blive. Man havde troet, at Godseierne i det Hele taget med Hensyn til de nuværende Fæstere vilde have lempet sig saaledes, at dette Forhold kom til at være mere taaleligt for Befolkningen, end det hidtil havde været, og navnlig var der et Forhold, hvorover der i særdeleshed er ført Klage, og som man havde ventet skulde være blevet forbedret, og det er Forholdet for de afdøde Fæsterees Enker. Man havde haabet, at Godseierne vilde have lempet det saaledes, at der, naar en Fæsters Enke ønskede paany at indgaae Egteskab, ikke vilde blive stillet for byrdefulde Betingelser for den, hun agtede at gifte sig med, naar han kun overtog Fæstet for Konens Livstid; men desværre, dette har man ikke, saavidt mig bekjendt, nogetsteds seet at være skeet. Ivertimod er det mig bekjendt, at der paa flere Steder er skeet det Modsatte, og at man har benyttet ethvert for Godseierne til Naadighed staaende Middel til at gjøre Tilstanden utaalelig for Befolkningen. Mangfoldige Klager i denne Retning ere komne mig for Dre i den forløbne Sommer, og dette er en Grund, hvorfor jeg har troet, at der nu efter 10 Aars Forløb igjen burde røres ved denne Sag. Der er en anden Grund, hvorfor jeg troer, at der ogsaa kan være en fornyet Anledning, navnlig for Folkethinget, til at tage denne Sag i sin Haand. I Løbet af disse 10 Aar er der foregaaet store politiske Forandringer her i Landet, hvilket heller ikke kan være uden Indflydelse med Hensyn til dette Forhold, Forandringer, som efter min Mening gjøre det ønskeligt jo før jo hellere at faae dette Forhold afløst. Her er foregaaet en Grundlovsforandring, hvorved der er givet større Skatteydere og navnlig større Besiddere i de forskjellige Kredse i Landet en politisk Forrettighed. Før den Tid, da dette skee,